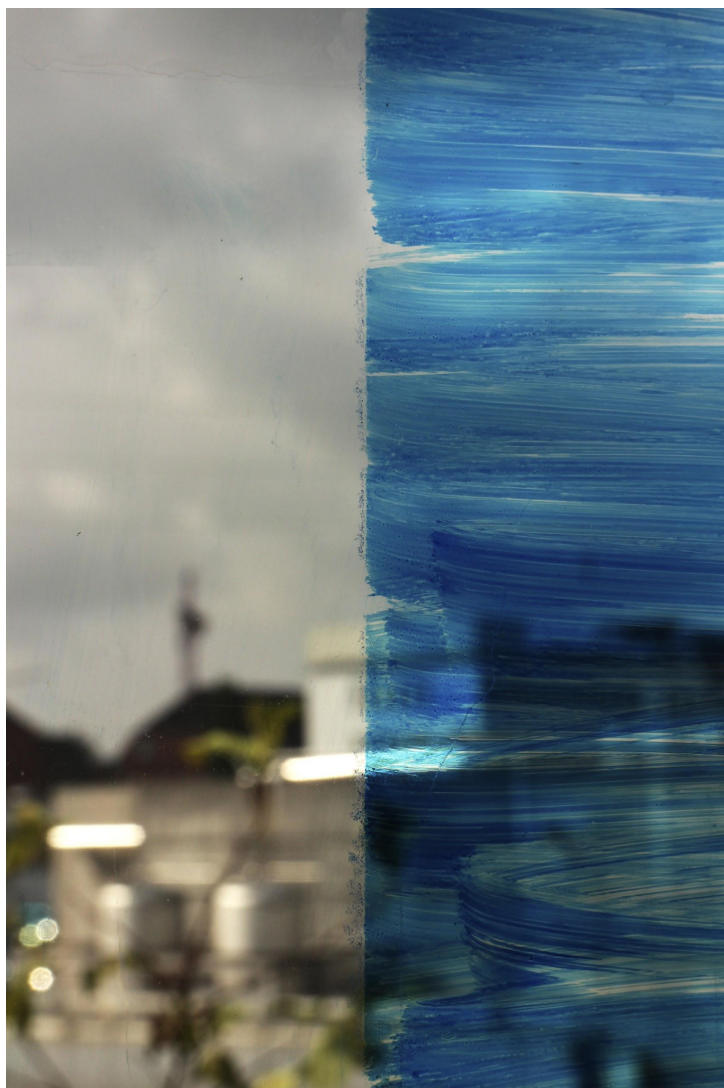

Undervisningsmateriale
AVPD: Optøet tid
01.09. – 21.10.18

Undervisningsmateriale til Fotografisk Centers udstilling AVPD: Optøet tid

01.09. – 21.10.18

Intro til læreren

Om undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet har til formål at formidle Fotografisk Centers udstilling samt give mulighed for læring i anderledes rammer. Materialet indeholder en række spørgsmål til de forskellige værker og en række evaluerende spørgsmål i forhold til fotokunst generelt samt udstillingens – og dens tematiserings - indvirkning på eleverne.

Målgruppe

Målgruppen for dette materiale er udskoling på folkeskoler (7. – 10. klasse), gymnasier, HF-studerende og lignende.

Faglig relevans

Udstillingen behandler temaer, der er særligt relevante inden for fagene: billedkunst og mediefag.

Områder der berøres: arkitektur, fotografisk proces, farveopfattelse, opfattelse af rum, medier, skulptur, stedspecifik installation, dekonstruktion, voyeurisme, overvågning samt den fremherskende "White Cube"-æstetik i præsentationen af samtidskunsten.

Læringsmål

Læringsmålene er samlet ud fra de nævnte fag og indeholder inspiration fra hvert fags læringsmål.

Udstillingens undervisningsmateriale lader eleverne analysere forskellige mediers brug af visuelle fremstillinger i udstillingen. Derudover skal de også reflektere over samtidskunstens funktion og potentiale i samfundet. Eleverne vil få rig mulighed for at opdage andre måder at anskue verden på, hvilket de bedes tage kritisk stilling til ud fra egne holdninger og erfaringer. Undervisningen vil dermed kunne øge elevernes kulturelle bevidsthed og kritiske stillingtagen til emner, som er vidt debatteret i dag: digital dannelse samt billedmediernes udbredelse og indvirkning på samfundet (Kilde: www.emu.dk)

Forslag til afvikling af besøget på Fotografisk Center i forbindelse med undervisningsmaterialet:

Før besøget

I udstillingen stiller kunstnerne spørgsmålstegn ved fotografiets ontologi og metode. Du kan bruge følgende tre nøgleord til at diskutere udstillingen: lys, tid og rum.

Lys

Du kan tage udgangspunkt i definitionerne for camera obscura og analogt fotografi. Et camera obscura består af et mørkt, lukket rum - en kasse, et telt eller et værelse - med en lille lysåbning i den ene side. Lys reflekteret fra genstande uden for rummet vil passere gennem åbningen og ramme en overflade indenfor, hvorved der dannes et "lysbillede". Lys bruges også til at lave analogt fotografi. En fotografisk film er en strimmel plastmateriale belagt med kemikalier indeholdende lysfølsomme krystaller på den ene side. Når krystallerne udsættes for lys, sker der en fotokemisk reaktion og der optages et billede, der efterfølgende kan fremkaldes. Også ved digitalt fotografi er lys et grundlæggende element - her registreres billedet bare elektronisk i stedet for på en fotografisk film. Så vi ser altså, at undersøgelsen af lys er et uundgåeligt fænomen, når vi taler om den fotografiske proces.

Tid

Vi kan tale om den faste tid, varigheden af et arbejde og tid som en oplevelse. Fotografi er et medie, der kan fange et øjeblik og fryse det i tiden. Tid påvirker også lyset, f.eks. forandrer dagslysets intensitet sig i løbet af dagen. Tid og lys

i samspil påvirker derfor også måden fotografiet manifesterer sig.

Rum

Stedet, hvor den fotografiske begivenhed finder sted, påvirker både vores sanser og adfærd. AVPD bruger rum, dagslys og kunstigt lys i denne udstilling. Den sanselige og kropslige oplevelse af at være menneske i tid og rum er altså en af hovedpointerne i udstillingen. Kunstnerne forsøger at udforske og opløse fotograferingens måde at repræsentere og præsentere tid og rum på, som de besøgende må opleve med alle deres sanser.

Før I besøger udstillingen, kan du give en lille introduktion til installationskunst, stedspecifikke kunstværker, og hvordan disse relaterer sig til konceptkunst.

Stedspecifikke kunstværker

For at kontekstualisere AVPDs udstilling kan du forklare, hvad en installation er: et tredimensionelt værk, der ofte er designet til at ændre opfattelsen af rum og beskuerens relation hertil. Værkerne er ofte stedspecifikke, hvilket betyder, at det er konstrueret

til at eksistere på et bestemt sted. Typisk tager kunstneren hensyn til placeringen under planlægning og udformning af installationen.

Installationskunst og konceptkunst

Installationskunst er historisk forbundet med konceptkunst. Konceptkunsten tog sin begyndelse i midten af 1960'erne og blev en populær udtryksform i midten af 1970'erne. I konceptkunst er kunstnerens idé (eller koncept) det vigtigste ved kunstværket. Hvordan værket i øvrigt tager sig ud - f.eks. dets skønhed – kommer i anden række.

Konceptkunstnerne ønskede at gøre op med traditionel kunst, særligt klassisk maleri og skulptur. De benytter teknikker og materialer, der bedst udtrykker deres egen idé. Samtidig ville de gerne rykke kunsten ned fra sin piedestal og gøre den mindre verdensfjern. Kunst skulle handle om det virkelige liv og måtte gerne være både være procesorienteret, skramlet og besværlig.

Besøget

Igennem materialet bliver der stillet forslag til arbejdsspørgsmål og hvordan I kan perspektivere udstillingen på forskellige måder. Dette lægger op til, at I ser udstillingen i samlet flok.

Alternativt kan eleverne deles op i mindre grupper og arbejde selvstændigt med forskellige værker. Derefter kan I alle diskutere fortolkningerne med hinanden og undersøge værkernes relation til traditionelt fotografi, herunder anvendeligheden af analysemodeller.

Eksempel på billedanalyse kan findes her:

<http://analysemodel.dk/billede/billedanalyse/>.

Et sidste forslag er, at man bestiller en omvisning i udstillingen, som *kan* tage udgangspunkt i arbejdsspørgsmålene, hvis dette ønskes. Det kan også foregå som en mere klassisk omvisning, hvor materialet kan bruges supplerende før eller efter omvisningen. Mere info findes på:

<http://fotografiskcenter.dk/om-fotografisk-center>

Efter besøget

I slutningen af eller efter besøget kan du stille selvstændige opgaver ud fra det perspektiverende materiale og spørgsmål. Eleverne kan eksempelvis få til opgave selv at udvikle ideer til eller skabe egne kunstværker, som kan formidle et eller flere af udstillingens tematikker. I den kreative skabelsesproces tilgår eleverne et andet

refleksionsniveau og det kan derfor være frugtbart, at diskutere værker og proces igen derefter.

Arbejdsmateriale og -spørgsmål

AVPD - Aslak Vibæk & Peter Døssing

AVPD er en dansk kunstnerduo bestående af Aslak Vibæk (f. 1974) og Peter Døssing (f. 1974). De studerede begge på Det Jyske Kunstakademi og Det Kongelige Danske Kunstakademi fra midten af 1990'erne til begyndelsen af 2000'erne og har været aktive som AVPD siden 1997. De er stærkt inspirerede af science fiction, lys, rum og tredimensionale verdener skabt i computerspil. Deres hovedfokus er på det perceptuelle forhold mellem individ og rum, og de udforsker fænomenerne tid, rum og subjektivitet.

AVPD har skabt mange værker, som ændrer sig i forhold til de besøgendes bevægelse i rummet (f.eks. *Transition* fra 2013, *Passage* fra 2007 og *Stalker* fra 2008). Men AVPD har også skabt flere fotografiske værker (f.eks. *The White Gas Station* fra 2004 og *Terrain* fra 2006).

Lys og rum – en kunstnerisk bevægelse

For at forstå ideen om disse værker kan du forsøge at forholde det til ”Light & Space” – en kunstnerisk bevægelse, der arbejdede med lys og rum i det sydlige Californien fra 1960'erne og frem (en af de meget prominente skikkelser er James Turrell, der bl.a. har udstillet på AroS).

Denne bevægelse blev kendetegnet ved at fokusere på perceptuelle fænomener som lys, volumen og skala samt brugen af materialer som glas, neon, lysstofrør, harpiks og støbt akryl, der ofte skaber installationer betinget af arbejdets omgivelser, hvilket vi også ser i denne udstilling.

”Light & Space”-kunstnerne brugte disse materialer specifikt til at fremhæve, hvordan lyset afspejler, går igennem eller bøjer sig omkring dem. Lys- og rum-bevægelsen indeholder både to- og tredimensionale rum i kombination med naturlige og kunstige lyskilder. Enten ved at styre strømmen af naturligt lys, indlejre kunstigt lys inden for genstande eller arkitektur eller ved at lege med lys gennem brug af gennemsigtige, gennemskinnelige eller reflekterende materialer, manipulerede lys- og rum-kunstnerne beskuernes

oplevelse af lys og andre sensoriske fænomener under særlige forhold.

”Light & Space”-kunstnerne fremhævede derved en dybere interaktion med kunstværket, der kaldte dramatisk opmærksomhed på seernes personlige oplevelse.

AVPD har ligeledes skabt flere skulpturer lavet af materialer, der ser ud til at ændre sig i udseende, når beskueren bevæger sig omkring dem – eller som bruger gennemsigtighed og refleksion for at gøre tvetydigt forholdet mellem kunstobjektet og dets omgivelser, bl.a. *Two Way View* her i udstillingen.

Broken View, 2010

Perspektivering – Olafur Eliasson

AVPDs værker er delvist inspirerede af den dansk-islandske billedkunstner Olafur Eliasson (f. 1967), der, ligesom dem, er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi.

Eliasson er kendt for sine store installationer. Han er blevet en progressiv leder i den slags kreative tænkning, der udfordrer den måde folk oplever kultur, samfund og det naturlige miljø omkring dem på.

Det er derfor oplevelsen, der står centralt i Olafur Eliassons kunstneriske arbejde såvel som hos AVPD. De opfordrer beskuerne til at genoprette forbindelsen med sin kropslige eksistens og genoverveje forholdet til sine omgivelser.

- Se på de fotografier, der dokumenterer AVPD og Eliassons arbejde og beskriv hvad du ser. Er der ligheder? Find mindst tre eksempler og underbyg dit svar med argumenter.
- Kan du nævne andre kunstnere, der ligner AVPD eller Olafur Eliasson?

Seu corpo da obra/Your body of work, 2011 af Olafur Eliasson

Filter, 2018

Filter

Værket *Filter* består af 339 bemalede vinduesglas. Alle de store vinduer i udstillingshallen er malet i hånden med en blå sprittusch. Farven skaber en særlig atmosfære i rummet og sætter Fotografisk Centers gæster på prøve. Gennem hele udstillingsperioden vil dagslyset ændre lysstyrken af den blå farve og dermed farvemætningen og tonaliteten i rummet.

- Da du stod uden for bygningen og så vinduerne, bemærkede du da, at vinduerne var malede?
- Hvad var dit første indtryk, da du kom ind i udstillingshallen?
- Hvad føler du, når du kommer ind i et blåt rum?
- Kan du finde eksempler på udstillinger, hvor kunstværkerne griber ind i arkitekturen på museet eller galleriet, hvor de er udstillet?
- Hvordan vedrører dette værk fotografi?
- Hvordan relaterer værket sig til lys, rum og tid?

Two Way View

Videostill af AVPD fra Kunsten nu.

Foto: Christian Brems

Den rumlige konstruktion i midten af udstillingen inviterer dig til at træde indenfor og udfordre dine sanser. Det er et værk med fire korridorer, der mødes i midten med et glasspejl, hvor du kan se dig selv og dine omgivelser. Du kan observere dig selv i verden. Den måde værket er konstrueret på gør det muligt for nogen at betragte andre uden at blive set – mens andre kun ser sig selv. Hermed opstår en ulige relation imellem de gæster, der bevæger sig rundt i værket.

AVPD udforsker her, hvordan fotografi har været og stadig bliver benyttet som overvågningsmedie. I fotografi er der altid beskueren med sit kamera og subjektet der observeres. At kigge på nogen gennem et kamera (eller på et billede af en person) er meget anderledes end at kigge direkte på den samme person. Kameraet tillader os i dén grad at kigge på mennesker som vi ellers aldrig ville se. Det er en slags voyeurisme: Det at spionere på nogen eller observere dem, uden at de ved det eller har givet tilladelse til det. På en meget bogstavelig måde transformerer kameraet det afbillede menneske til et objekt, hvilket distancerer både beskueren og den beskuede. Kameraet skaber distance mellem betragteren og den betragtede (voyeur og subjekt

Del f.eks. eleverne op i to grupper. En gruppe kan gå ind i værket fra 'spejl-siden' og den anden fra 'glas-siden'. Bagefter kan de bytte og dele deres oplevelser: Hvordan de havde det med at observere andre og selv blive observeret?

- Hvordan havde du det, da du gik igennem værket?

- Hvor kunne denne konstruktion (spejl på den ene side, glas på den anden) ellers blive brugt?
- Hvordan er det at se på andre derinde?
- Følte du dig overlegen fordi du kunne se andre og de ikke kunne se dig?
- Hvordan har du det med at se dig selv i spejlet velvidende at andre nok kigger på dig?
- Hvordan ændrede din opførsel sig, da du fik at vide, at andre kunne se dig?

Beskuerinvolverende kunst har til hensigt at få betragteren til at bevæge sig rundt om samt forholde sig til værket. Ved at bevæge kroppen skifter dit perspektiv, hvormed du selv styrer din 'dialog' med værket og bliver mere nærværende i forhold til rummet omkring dig.

Hvad er forskellen mellem installation og skulptur?

Installationsværker inkluderer og indhyller ofte beskueren i selve værket. Faktisk bliver installationskunst skabt med fokus på beskueren, hvor vedkommende gennem sin interaktion med værket næsten bliver omdrejningspunktet.

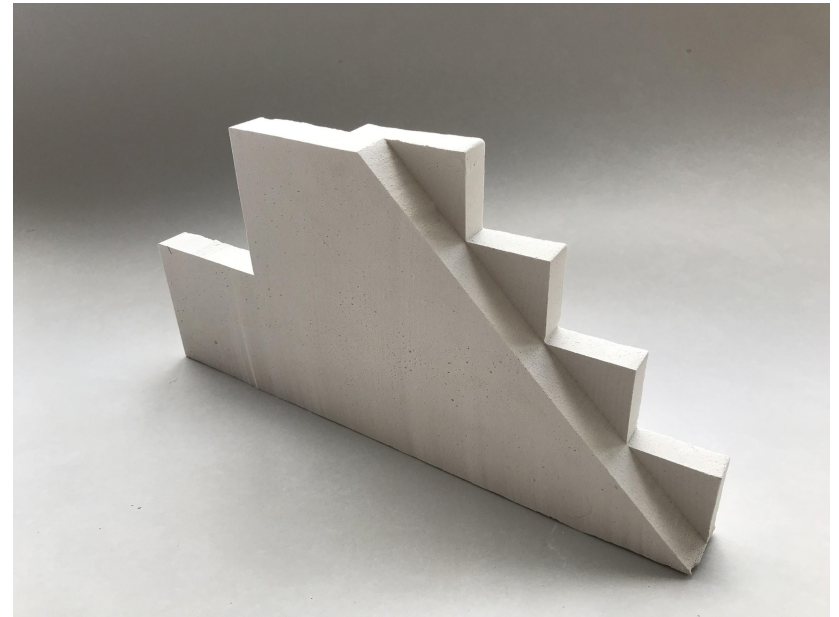
Perspektivering – Beskuerinvolverende kunst

Light Slope

Med sin placering ved indgangen møder dette værk den besøgende allerede uden for udstillingsrummet. På den måde forlænger værket kunstoplevelsen ud over kunsthallens vægge og åbningstider. Det er med til at nedbryde skellet mellem udstillingsrum og verden udenfor.

Denne hvide, trappelignende betonkonstruktion minder om et pixeleret objekt og også her spiller lys og tid hovedrollerne. Værket fungerer bedst i klart sollys: Når solen bevæger sig over himlen forlænger det skulpturen med mørke skygger. Når det er mindre solrigt bliver dets skygger grå, diffuse billeder. Denne interaktion med dagslys aktiverer skulpturen og værket bliver et redskab, der oversætter den uforståelige form af lys til en række afmålte skygger og toner.

- Hvordan tror du dette værk hænger sammen med den fotografiske proces?
- Hvad minder dette værk dig om? Hvorfor?
- Hvorfor tror du at kunstnerne valgte hvid beton som materiale til denne skulptur?
- Hvad var din første reaktion på dette værk?
- Hvorfor tror du, at kunstnerne valgte at vise skulpturen på det her sted?

Light Slope, 2018

Colors, 2018

Colors

Dette værk består af 12 ark A4 papir, som er blevet udsat for sollys, indtil farven nogle steder er forsvundet. Kunstnerne har herved lavet en slags omvendt fotografisk proces. Normalt i fotografi skaber man billeder ved hjælp af lys, men her sker det modsatte.

- Hvad minder dette værk dig om? Og hvorfor?
- Hvad er mest vigtigt her - processen eller resultatet?
- Hvordan hænger værket sammen med verden uden for kunsthallen?
- Hvordan kan det stadig være kunst, når værket i sidste ende bare er blanke, hvide papirer?
- Hvorfor tror du kunstnerne valgte at lave dette værk?
- Hvilke adjektiver vil du bruge til at beskrive dette værk?
- Hvor lang tid tror du det tog før at farven forsvandt fra papiret?

- Fortæller værket noget om den verden vi lever i?
Hvad?

Flash

Flash er en kraftig lampe koblet til solceller på taget af Fotografisk Centers. Solcellerne samler energi fra lyset udenfor. Energien samles i et batteri og når batteriet er fuldt opladt udløses diode-lampen som en blitz. Frekvensen af blitzen afhænger af vejret og kan variere fra få minutter til adskillige timer afhængig af vejret og tidspunkt på dagen.

- Hvilken relation er der mellem værket og verden udenfor?
- Hvad var din umiddelbare reaktion på blitzen?
- Hvad er det mest interessante ved dette værk?
Udførelse? Oplevelse? Idéen bag?
- Hvad minder værket dig om? Hvorfor?

Flash, 2018

Light bulb

Light Bulb forholder sig til udstillingens grundlæggende temaer om lys, tid og rum. Værket er en filmprojektion, hvor selve filmen viser en pære, der bliver tændt og slukket. Det tager ca. tre minutter for pæren at varme op og nå fuld lysstyrke. Filmen begynder med mørke og ender i lys. I processen ser man farverne skifte og lysintensiteten afsætte forskellige spor på nethinden og på væggen. Før vi ved at det er en lyspære, minder det os om andre objekter og naturfænomener.

- Hvad minder filmen dig om?
- Hvis du ikke vidste det var en lyspære, hvad ville du så tro cirklen var?
- Kan du give eksempler på, hvordan man kan repræsentere tid? Og er der her tale om en præsentation eller en repræsentation?
- Hvad tror du hensigten med værket var?
- Hvordan relaterer værket sig til fotografi?

Light bulb, 2015

Polytones, 2013

Polytones

Rum og rumlighed står central i dette værk. Værket er lavet af karton, folie og glas. Folien er opsat mellem karton og glas, hvorved den fungerer som både lysspreder og projektionsskærm for det gennemstrømmende lys. Hvordan dette opleves afhænger både af rummet, hvori værket er placeret, samt lyset, der omgiver det.

- Hvad minder værket dig om?
- Hvorfor tror du AVPD gav værket titlen "Polytones"?
- Opstil en hurtig liste over materialer kunstnerne har benyttet til at lave værkerne til udstillingen – kunne nogle af disse skiftes ud med andre? Hvad ville der ske, hvis de blev det?
- Hvad synes du om skulpturens placering her i udstillingsrummet? Kunne værket være

placeret anderledes? Et andet sted? Med tilføjelse af flere materialer? Diskutér og argumentér for og imod placeringen.

Exposure, 2018

Exposure

Processuel kunst sætter processen i centrum og er en essentiel del af værket. I performance og happenings ser man ofte, at processen er værket og tidens uafvendelige gang bruges aktivt. Vi ser noget tilsvarende i AVPDs værk *Exposure* – Hvert ark papir, der her er hængt op i hver deres ramme, var oprindeligt en del af en tegneblok. Over blokken blev monteret et forstørrelsesglas og da solens stråler blev koncentreret gennem forstørrelsesglassets linse, brændte lyset gennem tegneblokkens papirark.

- Kan du gætte hvor længe papiret var udsat for solens stråler?
- Hvilken betydning tror du værket har? Vil kunstnerne sige os noget? Hvad?
- Hvordan ville du beskrive værket til nogen, der ikke havde set det? Vil de kunne forestille sig hvad du ser blot via beskrivelsen?
- Hvad finder du interessant ved værket?

- Hvad synes du om titlen? Bidrager titlen til din forståelse af værket?
- Hvordan ser du dette værk i relation til fotografi som udtryksform?